

Рўзадорга макруҳ бўлган нарсалар | Фикҳ дарслари (342-дарс)



19:00 / 21.08.2025 2529

Бирор нарсанинг мазасини татиб кўриш ёки чайнаш макруҳдир. Фақатгина зарурат юзасидан ёш болага овқат чайнаб бериш бундан мустасно.

Бу ҳолатларда ўша нарсалар ичкарига кетиб қолиб, рўзани бузиш хавфи бор. Қолаверса, бошқалар кўрса, «Рўза тутмаган экан», деган тухматга қолинади. Расулulloҳ соллalloҳу алайҳи васаллам: «Ким Аллоҳга ва охираат кунига иймон келтирган бўлса, тухмат мақомларига яқинлашмасин», деганлар.

Ўпиш, агар ортидан бирор нарса бўлиш хавфи бўлса, макруҳдир.

Мазкур хавф ўпишдан кейин бўладиган жинсий яқинлик ва маний тўкилишидан иборатдир.

Мисвок қилиш ва сурма қўйиш макруҳ эмас.

مَلَسَ وَهَيْلَعُ هَلَلِ لَيْلِ صَبَّيْ بِنِ لَيْلِ تَيْ أَر: لَأَقُ، هُنَّ عُهُ لَلِ يَضَرَّةَ عَيْ بَرَنْ بَرَمَاعُ نَع
يَذْمُرْتَلْ أَوْ دُوَادُ وَبَأُو وَيْرَاحُ بَلْ أَوْ هَأَوْرُ: دُعُ أَوْ وَيْ صَحُّ أَلِ أَم، مِئْصَ وَهُوَ كَأَتْسَي

Омир ибн Рабийъа розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Мен Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг рўзадор ҳолларида мисвок қилаётганларини санаб саноғига, ҳисоблаб ҳисобига ета олмайдиган даражада кўп кўрганман».

Бухорий, Абу Довуд ва Термизий ривоят қилишган.

Рўза тутган одам мисвок қилиши яхши эканини уламолар жумҳури таъкидлаганлар. Шу билан бирга, баъзи уламолар рўзадорнинг оғзидан чиқадиган ҳид Аллоҳ таолонинг ҳузурда мушқу анбарнинг ҳидидан афзаллиги ҳақидаги ҳадиси шарифнинг эътиборидан «Завол вақтидан кейин мисвок қилмаган яхши», дейишади. Чунки рўзадорнинг оғзидан ўша ҳид завол вақтидан кейин чиқа бошлайди.

مَلَسَ وَهَيْلَعُ هَلَلِ لَيْلِ صَبَّيْ بِنِ لَيْلِ لُجْرَ عَاج: لَأَقُ، هُنَّ عُهُ لَلِ يَضَرَّةَ كَلْ أَمَنْ بَسَنْ أَعُ نَع
يَذْمُرْتَلْ أَوْ هَأَوْرُ: «مَعَن» لَأَقُ؛ مِئْصَ أَنْ أَوْ لَحْتُ كَأَفْ، يَنْيَعُ تَكَتْ شَا: لَأَقُ ف

Анас розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Бир киши Набий соллаллоҳу алайҳи васалламга:

«Кўзим оғриб қолди. Рўзадор ҳолимда сурма қўйсам бўладими?» деди. Ул зот соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Ҳа», дедилар».

Термизий ривоят қилган.

وَهُوَ مَلَسَ وَهَيْلَعُ هَلَلِ لَيْلِ صَبَّيْ بِنِ لَيْلِ لُجْرَ عَاج: لَأَقُ، هُنَّ عُهُ لَلِ يَضَرَّةَ شَائِعُ نَع
عَهُ أَمَنْ بَسَنْ أَعُ نَع

Оиша розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам Рамазонда рўзадор ҳолларида сурма қўйдилар».

Ибн Можа ривоят қилган.

مِئْصَ وَهُوَ لَحْتُ كَيْ نَأَكُهُ نَأُ: هُنَّ عُهُ لَلِ يَضَرَّةَ كَلْ أَمَنْ بَسَنْ أَعُ نَع

Анас ибн Молик розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«У киши рўзадор ҳолларида сурма қўяр эдилар».

مَنْ أَصَلَّ لَمْ يَخُكْ لَمْ يَكُنْ فِي رُكْعَتَيْهِ أَنْبَاحُ صَافٍ نَمَّ أَدْحَ أَتَيْتُ أَرَامَ: لَأَقُ، نَعْنَعُ لَلِ يَضَرُّ شَمْعَ أَلِ نَع
دُوَادُ وَبِأُمِّهِ أَوْرَ.

Аъмаш розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Асҳобларимиздан бирортасининг рўзадор ҳолда сурма қўйишни ёқтирмаганини кўрмадим».

Икки ривоятни ҳам Абу Довуд келтирган.

Ҳанафий уламолар рўзадор киши учун макруҳ бўлган бошқа ишларни ҳам санаб ўтганлар:

1. Узрсиз бирор нарсани татиб кўриш ва чайнаш.

Чунки бунга ўхшаш нарсалар рўзанинг бузилишига олиб бориши мумкин.

2. Сақич чайнаш.

Бу ишни қилган одамни оғзи очиқ деб ўйлайдилар.

3. Қучоқлашиш, ўпиш ва ушлаш каби шаҳватни қўзғайдиган ишлар.

4. Қасд ила тупукни оғизда тўплаш ва уни ютиш.

5. Рўзадорнинг заифлашишига олиб борадиган қон олдириш каби ишларни қилиш.

«Кифоя» китобининг иккинчи жузи асосида тайёрланди

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2022 йил 5 октябрдаги 03-07/7013-рақамли хулосаси асосида чоп этилган.